

UM

urban
magazin

FREI

Šejla Kamerić

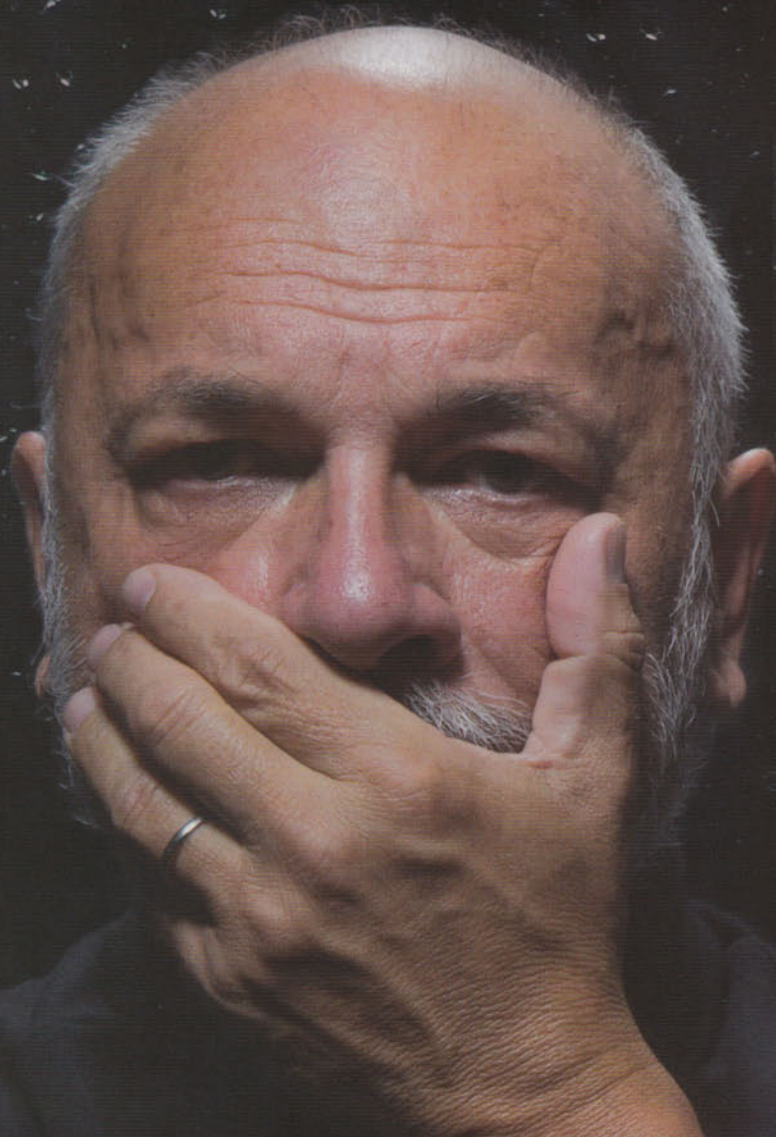
Mi smo te koje stvaramo

ISSN 1986-6143

BROJ 98
NOVEMBAR/STUDENI 2018.
SVAKOG 15. U MJESECU
IZDANJE ZA BIH
CIJENA 3,5 KM

ZORAN LEŠIĆ • SLAĐANA PERKOVIĆ • JASNA ČOLIĆ • INGMAR BERGMAN

FOTOGRAF

mora znati kada treba

okinuti

Piše: LEILA KURBEGOVIĆ

Foto: ZORAN LEŠIĆ, PRIVATNA ARHIVA

ZORANA LEŠIĆA POZNAVALA SAM SAMO KROZ NJEGOVE IZLOŽBE FOTOGRAFIJA KOJE JE PRIKAZIVAO U POSLIJERATNOM SARAJEVU NA FESTIVALU „SARAJEVSKA ZIMA“. I DANAS PAMTIM ONU SIMBOLIČNOG NAZIVA „ŽIVOT U 24 SLIKE U SEKUNDI“, GDJE JE NA JEDNOJ PRIKAZAO MAJKU KOJA NOSI SVOJE DIJETE U NARUČJU TOKOM GRANATIRANJA SARAJEVA, A NA DRUGOJ FOTOGRAFIJI SE NAŠLA MAJKA U HAGU KOJA SA SVOJIM DJETETOM STOJI ISPRED JEDNOG IZLOGA. BILE SU TO FOTOGRAFIJE KOJE SU ZAISTA POTICALE NA RAZMIŠLJANJE ŠTA ZNAČI JEDNA SEKUNDA MAJKE KOJA SE BORI ZA OPSTANAK SVOG DJETETA I DRUGE KOJA UŽIVA SA SVOJIM DJETETOM U SLOBODNOM I MORNOM GRADU. GODINAMA POSLIJE OTKRIT ĆU DA JE TO ŠTO ZNAM O ZORANU SAMO ZRNO PIJESKA, U ŠTA ĆETE SE I VI UVJERITI KROZ INTERVJU KOJI JE DAO ZA ČITAOCE MAGAZINA UM. ZANIMLJIVA JE ČINJENICA DA GA JE SARAJEVO UVIJEK PRATILO I PRATI IAKO TO NIJE NJEGOV RODNI GRAD, ALI JE DEFINITIVNO GRAD ZA KOJI JE MNOGO URADIO I U KOJI SE STALNO I RADO VRAĆA.

„Ja nisam rođeni Sarajlija. Rođen sam u Zrenjaninu jer su se mama i tata slučajno zatekli u teatru u Zrenjaninu.“ Ovako počinje svoju zanimljivu životnu priču fotograf Zoran Lešić, koji je djetinjstvo proveo u pozorištima, gdje su ga u garderobama čuvalе glumice, kolegice njegove mame. A kako je tata bio reditelj, teatar je jednostavno bio njegov dom. S roditeljima se selio od Zrenjanina, preko Cetinja, Kragujevca, Mostara, gdje mu se rodila sestra Zorica, potom do Novog Sada i sve do Sarajeva, gdje je stigao 1965. godine i ostao u njemu do 1. marta 1993. godine. Nakon Sarajeva odlazi u Hag, Holandija, gdje je dočekaо i penziju na mjestu oficijelnog fotografa Haškog tribunala. Danas svoje penzionerske dane provodi ponovo u Sarajevu, gdje je izgradio svoju oazu, okruživši se prijateljima i radeći ono u čemu najviše uživa. Onako za svoju dušu saraduje s Muzejom ratnog djetinjstva, gdje povremeno održava radionice na kojima volontere podučava fotografiji. U razgovoru koji vodimo na prekrasnoj terasi njegovog sarajevskog stana iskreno priča o svojim srednjoškolskim danima, poznanstvima, svojoj supruzi Mirjani i djeci Ivi i Igoru, boravku u Holandiji i radu za Haški tribunal. Povremeno s terase odlazi u stan kako bi donio neku fotografiju ili albume iz tog perioda o kojem govori kako bi ilustrovao priču.

OD GLUMCA DO ŠEFA PROPAGANDE KAMERNOG TEATRA 55

U Kamernom teatru 55 Zoran Lešić je proveo petnaest prekrasnih godina. Bio je, kaže, glumac, asistent reditelja, prvi je snimao predstave u teatru, fotografisao, a rat ga je zatekao kao šefa Propagande. Tako da ovu kuću poznaje u potpunosti. „Završio sam Akademiju i svi su mi govorili da sam jako talentovan. Znaš, ja sam igrao velike noseće naslovne uloge – nosio sam tacne dugo po sceni. (smijeh) Sjećam se da sam imao i jednu zapaženu ulogu, naročito kod starijih gospođa u Sarajevu u to vrijeme. Predstava se zvala 'Bijeli brak'. Ja sam igrao mladića iz crne šume. Sve vrijeme prelazim preko scene sa velikim plaštom, da bih na kraju otkrio taj plašt, iza kojeg bi se pojavio ogroman penis, koji nije bio moj, nego napravljen, a u publici su se samo čuli uzdasi.“ (smijeh)

Pošto je bio nemirnog duha, te „noseće“ uloge su mu, kaže, dosadile, pa je tadašnjem direktoru Kamernog teatra 55 Miri Avramu rekao da se želi baviti teatarskom fotografijom, ne sluteći da će ga fotografija pratiti tokom cijelog života.

„Fotografija je moj život. I ja sam se njom bavio već tada. Ali da bih mogao da radim kao profesionalni fotograf morao sam imati diplomu. Jedina diploma koju sam tada mogao da steknem u ovom gradu bila je ona koju je izdavala Škola učenika u privredi, popularni ŠUP. Tada nije postojao studij fotografije, pa sam ja tako poslije završenog svog fakulteta, poslije dobijenih Sterijinih nagrada za fotografiju, otišao u Školu učenika u privredi i završio je za tri dana. Tri godine sam završavao po principu svaki dan po jedna godina. Prvu godinu završio sam tako što sam ušao i izašao, u drugoj godini sam opet ušao i izašao, a za treću godinu imao sam tehnologiju materijala i toga se dobro sjećam. Dolazim tako kod svog dobrog prijatelja koji je predavao taj predmet i koji zna da ja sve to već odavno znam i sjećam se dobro pitanja koje mi je postavljeno, a to je korišćenje šećera u laboratoriji. A ja krenem rečenicom 'Šećer je neobično važan u laboratoriji. Bez šećera se ne može zasladiti kafa, a poznato je da svi fotografi kada naprave dobru sliku žele da popiju kafu.' Komisija gleda sa čuđenjem, a onda kažem i to da se šećer može dodati i u fiksir kada zatreba za fotografiju. I tako sam ja na kraju dobio diplomu zanatlije fotografa da bih se profesionalno bavio time. Prije mene, teatarskom fotografijom se bavio Branko Popović, koji je radio fotografiju u Narodnom pozorištu i koji je bio urednik fotografije u Oslobođenju, te Dragan Radovanović, koji je

Ja sam igrao velike noseće naslovne uloge – nosio sam tacne dugo po sceni.

bio prije njega. Do tada su oni pokrivali Narodno pozorište Sarajevo i Kamerni teatar 55, a onda sam došao ja. Bio sam dobar pozorišni fotograf, a razlog je vrlo jednostavan, poznavao sam fotografiju, ali ono što je još važnije, poznavao sam pozorište, imao sam iskustvo i trening glumca. A da bi napravio savršenu pozorišnu fotografiju, ti moraš imati instinkt i znati. Ti moraš osjetiti scenu i kliknuti u trenutku kada se to zaista dešava. Razlika između mene i mojih kolega je bila upravo u tome. Ja sam pogotovo dobro poznavao balet i dramu. U baletu je to posebno važno, jer ako vidiš da je balerina izvukla nogu u *grand jeté*, a ti onda klikneš, već tada je njena noga krenula da se spušta i ti si tu sekundu zakasnio. Osjećaj za trenutak, onu milisekundu ranije, razlikovao me je od ostalih, i upravo zato su moje fotografije bile dobre. Jedini sam čovjek iz bosanskohercegovačkog teatra koji ima tri Sterijine nagrade. Postojalo je Trijenale pozorišne fotografije i ja sam na zadnja tri predratna trijenala osvajao nagrade. Sterijino pozorje imalo je trijenale za pozorišnu fotografiju, pozorišni plakat i pozorišnu scenografiju. To su bile velike izložbe.

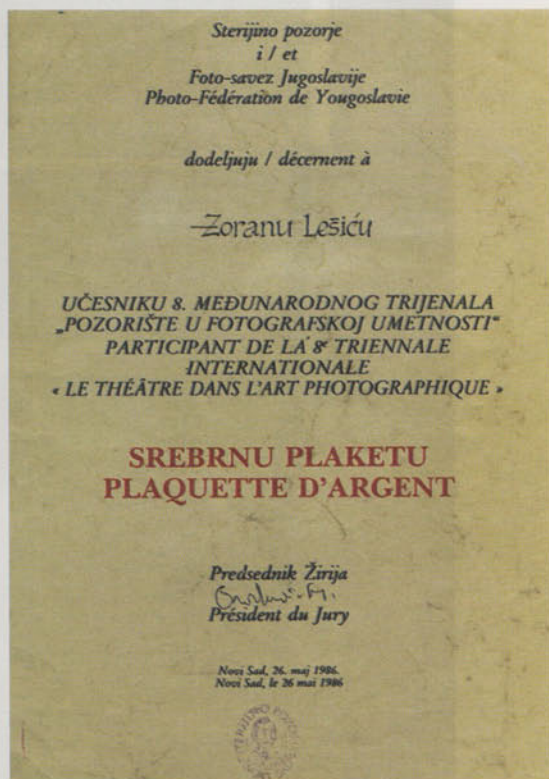
Trijenale je okupljalo cijeli svijet. Dobio sam nagrade za pozorišnu fotografiju za predstave *Ljepotica i zvijer* Pozorišta mladih, za *Kebajući Godoa* Kamernog teatra 55 i za *Gamleta* u Narodnom pozorištu Sarajevo.“

Ono što Zorana najviše boli jeste činjenica da ga u monografiji izdatoj povodom 50. godišnjice Kamernog teatra 55 spominju samo kao gostujućeg fotografa. Istu sudbinu, kaže, dijeli i Milenko Goranović, koji je u najtežim ratnim trenucima bio na čelu Kamernog teatra 55, no njega, prema Lešićevim riječima, nema na spisku direktora te kuće.

OPKOLJENO SARAJEVO

Zoran je u Sarajevu imao lijep život sve do početka rata, kada je supruga Mirjana s djecom Igorom i Ivom otišla za Holandiju, a onda i on za njom. „Ja sam izašao iz Sarajeva 1. marta 1993, i to po zadatku. Trebalo je tada organizovati turneju mjuzikla *Kosa*. Dobio sam pasoš i sve potrebne papire da izađem i da to organizujem. Tada je Boris Buzančić bio gradonačelnik Zagreba i mi smo s njim ugovorili da *Kosa* gostuje u Zagrebu, pa smo povezali Rijeku i Trst. Onda smo sa Philom Aldenom Robinsonom, čuvenim holivudskim rediteljem, dogovorili da on organizuje turneju *Kose* po Americi. Dogovorilo se avion i sve se uradilo, turneja je organizovana fenomenalno, međutim Vlada R BiH nije dozvolila da izađemo jer je bilo previše muškaraca vojnih obveznika. Iako mislim da su oni bili puno korisniji da predstave Bosnu van zemlje nego da sjede u rovu. Onda je Lejzi (Amir Bešo) bio teško ranjen i Phil Alden Robinson ga je izvukao iz Sarajeva, a da to nije uradio Lejzi ne bi preživio.“

Mnogi, kaže Zoran, danas svojataju taj prvi dio rata i pričaju priče kao da je sve krenulo od njih, ali, za razliku od njih, Zoran posjeduje fotografije i video materijale koji govore kako je zaista bilo. „Stalno, recimo, imamo tu raspravu o tome koja je prva ratna predstava odigrana u Sarajevu. Prva odigrana predstava u ratu je *Siroti mali hrčki* u Kamernom teatru 55, i to za borce s linije. Znae, Milenko Goranović, koji je bio direktor Kamernog od početka rata do polovine 1993, zajedno sa svima nama koji smo tada bili u teatru, u toj najgoroj godini čuvali smo pozorište, jer su tu tada dolazili mnogi da uzmu taj prostor. ‘Napredak’ se digao da to uzme, jer je to njihova zgrada. Jedna od prvih granata koja je pala na Sarajevo pala je na Kamerni teatar. Prošla je kroz krov, gdje su kancelarije, ušla u kancelariju sekretarice, probila zid, upala u moju kancelariju i uletjela u tamnu komoru moje laboratorije. Svi moji negativi i kompletna istorija uništeni su. Ja sam sve tu čuvao, smatrajući da je bolje tu nego u kući kako mi to neko ne bi ukrao ili upropastio. To je bila istorija Kamernog teatra, Pozorišta mladih, Narodnog pozorišta, jer ja sam snimao pozorišnu fotografiju za sva pozorišta u gradu. I sve je to u jednoj sekundi bilo uništeno. Tri dana padala je kiša, pa smo Milenko Goranović, Rade Jagličić, Žan Marolt i ja razvlačili najlone da zaštitimo krov kako voda ne bi došla do scene.

MJUZIKL KOSA U OPKOLJENOM SARAJEVU

„U decembru 1992. bila je premijera mjuzikla *Kosa*, koji je rađen više od mjesec dana. Slavko Pervan je radio koreografiju, Kaća Dorić je bila zadužena za glumačke dijelove. Lada Pervan radila je scenu od reciklirajućeg materijala. Kostimi su bili iz pozorišnog fundusa, ali su glumci donosili i nešto svoje. Sjećam se da je jedna glumica plakala jer nije imala vode da opere kosu, pa smo skupili vodu, ugrijali je i pomogli joj da opere kosu. Nije bilo nikada najavljeno niti jedno igranje predstave, sve je bilo 'od usta do usta', i svaka je predstava bila puna. Igralo se u 14 sati, a ako nestane struje imali smo svijeće i predstava bi se nastavila igrati pod svijećama. Sjećam se tih decembarskih i januarskih predstava. Publiku sjedi smrznuta sa šalovima, kapama i rukavicama, iz usta im izlazi para od hladnoće, a ansambl igra. Ti kada uđeš u pozorište imaš osjećaj da je veče i da je sve normalno, ali kada izađeš vani vidiš da je dan i da je rat. Sat vremena proveden u pozorištu vraćao nas je u normalan život. Pitali su nas poslije, a što niste igrali uveče, pa zato što je bio policijski sat!“ (smijeh)

Nakon svega, Zoran je odlučio da se „spoji“ sa svojom porodicom, koja je započela novi život u Holandiji, i to u Hagu. Zanimljivo je da su svi išli u Amsterdam ili neki drugi holandski grad, a porodica Lešić se našla u Hagu.

„Hag je bio slučajnost. Priča je nevjerovatna. Zovu nas prijatelji koje smo upoznali na moru i kažu nam 'dođite, kod vas je počeo rat'. A mi im kažemo – nema rata. Oni će nato, 'ovdje kažu da je počeo rat'. Mi nismo vjerovali. Bili su to Ugo i Ivon, dvoje divnih ljudi koje smo upoznali na kampovanju i do tada nismo znali ni čime se oni bave i šta rade u životu. Oni su dolazili kod nas više puta, a mi kod njih nikada. Poslali su tada Mirjani i djeci garantno pismo. Ugo je bio finansijski direktor Američke škole u Hagu i on mi je upisao djecu u školu, a Mirjana i djeca su bili kod njih godinu i po dana. Nije to bio naš izbor. To je bila sudbina. Kada sam ja došao u Holandiju, počeli smo tražiti stan. Mirjana i ja smo počeli da radimo sa djecom izbjeglicama tamo. Napravio sam i prvu izložbu u Holandiji u decembru 1993. To je bila izložba koja je trajala sedam dana. Ja sam svako veče pravio novu priču o Sarajevu. Jedno veče o Sarajevu u umjetnosti, potom Sarajevo u muzici, Sarajevo i teatri, Sarajevo i književnici, Kako se živi u Sarajevu za vrijeme rata, i to je bio ogroman uspjeh. Izložba je bila jako posjećena. Ja sam na toj izložbi upoznao intelektualnu kremu Holandije. Jer rat je bio u punom jeku, a interesantno je bilo to da je došao čovjek iz Sarajeva koji je elokventan i pokazao je nešto što oni nisu mogli ni da sanjaju, potpuno drugi ugao o Sarajevu. Sve što je do tada bilo na vijestima bila je standardna slika: krv, krv, i neke žene pokrivenne maramama. Tako da sam ja, recimo, zahvaljujući toj izložbi, upoznao Hermana Brooda, iz čijih dizajniranih šoljica upravo pijemo kafu, pa sve do najpoznatijih holandskih novinara u to vrijeme. Tada mi se ustvari učinilo da mi možemo da živimo od toga, od umjetnosti.“

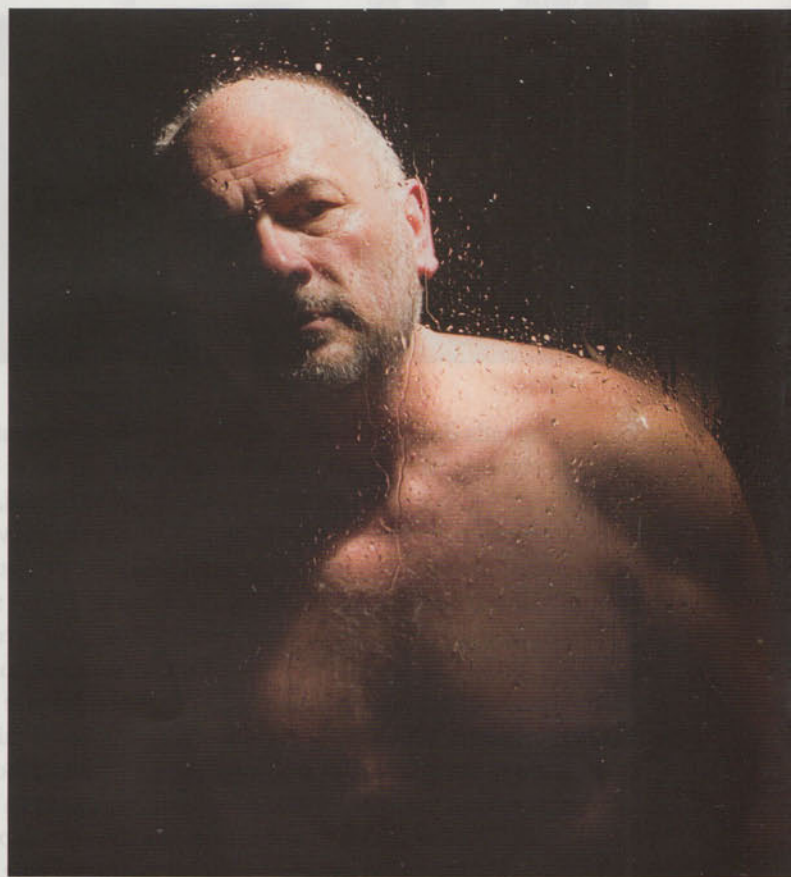
Od umjetnosti se, nažalost, ne mogu školovati djeca, a ni plaćati dadžbine, i toga je vrlo brzo postao svjestan i sam Lešić.

„Holandija je imala jako dobru socijalnu politiku, tako da su izbjeglice koje su došle iz Bosne i Hercegovine dobile socijalnu pomoć, i to je bilo dovoljno da preživiš, a sve što zaradiš 'sa strane' moraš da prijaviš i oni ti tu zaradu odbiju od idućeg mjeseca, tj. od onoga što trebaš primiti. Moja djeca su išla u Američku školu i vremenom su se počela osjećati kao izbjeglice. Kada sam osjetio da djeca imaju taj problem, ja sam rekao da moram naći neki posao kako bih se skinuo s te socijalne pomoći.“

*Ja sam se
ljudske tuge
nagledao
za nečija tri
života*

„Mogu reći da sam dokumentovao istoriju Haškog tribunala, kao što sam prije rata dokumentovao istoriju sarajevskih teatar.“
Zoran Lešić u svom studiju u Hagu

PRVI PUT U HISTORIJU HAŠKOG TRIBUNALA FOTOGRAFIJA 360 STEPENI

Opet „slučajno“, u Zoranovom životu pojavio se oglas za rad u Haškom tribunalu, koji je vidio kao privremeni izlaz iz socijalne pomoći.

„To je bio projekat u trajanju od tri mjeseca. Podrazumijevao je prekucavanje tekstova, koje potom unosih u sistem. Za mene je to bio najniži mogući nivo rada, jer ne može gluplje od toga ništa biti. Ali eto, ja se javim, jer u pitanju je novac i egzistencija moje porodice“, pojašnjava Lešić. „Kada sam ušao u Tribunal i vidio da oni nemaju fotografa, da im nedostaje čovjek za analizu videa, uvidio sam da im treba osoba koja će to da radi a da pritom zna suštinu problema, zna jezik, događaje, i zna praviti indeks trake kako bi kasnije lako pretraživali, vidio sam za sebe šansu za bolju poziciju. Predložio sam im, i oni su me prihvatili.

Shvatio sam tada da ja sve svoje znanje iz pozorišta i fotografije mogu da prenesem i u sudnicu, jer je sudijama potrebno dočarati mjesto zločina. Šta sudija zna šta je Sarajevo, gdje je snajper i koliko je to blizu. Ti možeš njemu sve to u metrima ispričati, ali ako on to ne vidi, a on tek pred kraj suđenja može doći da obiđe ta mjesta, on faktički tokom suđenja nema pojma kako to sve izgleda. Ja onda pronadem da su u Australiji 1998. godine napravili 360 stepeni fotografiju koja se prikazuje u sudu i shvatim da je to idealno za prikaz kada se radi o žrtvama snajpera. Šta je potrebno kod žrtvi snajpera? Da dokažeš da nije bilo meta poput policijske stanice, vojnog objekta i da je snajperista mogao razlikovati civila od vojnika. U svemu tome pomagala je takva vrsta fotografije. Jer kada staneš sa svjedokom i on kaže ovdje sam ja stajao i bio pogođen, ja napravim 360° i ti vidiš sve, ali vidiš i poziciju odakle je pucano. I tu je ranije na suđenjima bio veliki problem u smislu vidi li se ili se ne vidi, da li je mogao ili nije... Slučaj generala Stanislava Galića i opsade Sarajeva bio je prvi slučaj koji smo radili sa 360° fotografijom. To je bio ujedno i period koji sam ja jako dobro poznao, a to je 1992/1993. u Sarajevu. Sjećam se da sam im predložio da radimo taj slučaj sa 360°. Trebalo mi je šest mjeseci da ih ubijedim i na kraju smo napravili pilot, došli smo u Sarajevo istražitelji i ja, imali smo svjedoke, i sa svjedocima smo išli na mjesta gdje je neko ubijen ili bio ranjen. Mi bismo to sve

snimali u isto vrijeme sa dvije videokamere. Svjedok stane gdje je bio pogođen, i onda mi napravimo sprejom X na podu i pomjerimo svjedoka, ja tu stavim kameru i napravim 360°. Uz to, istražitelj ima seriju pitanja: u kom pravcu ste se kretali, kakav je bio dan, kakva je bila vidljivost, po vašem mišljenju odakle je došao metak itd., i mi smo onda na kraju od svega toga napravili interaktivnu mapu Sarajeva sa svim tim slučajevima. Tako da si mogao da klikneš na mapu i da vidiš i saznaš sve o ovim slučajevima koje smo predstavili sudijama, praktično da budeš na mjestu na kojem je stajala žrtva. Pedantno, precizno i prvi put u istoriji sudstva je to urađeno! Bili smo toliko precizni jer bismo izmjerili gdje je ulazna rana i postavili bismo kameru na visinu ulazne rane, jer nije isto ako kameru postavim negdje drugo. Tako da je taj materijal koristio i odbrani. To je realan i objektivan materijal. I kada su to sudije vidjele, odmah su prihvatile, i poslije se to uzelo kao sistem po kome se radilo. To je bio jedan dio mog posla. Pošto je to tako bilo novo i do tada neviđeno, onda sam radio to isto i za Interpol u Central-

noj Afričkoj Republici i Kongu. Išao sam u Kambodžu i radio za sud u Kambodži kada se sudilo vođama Crvenih Kmera. Za Interpol sam radio i trening za njihove istražitelje kako bi znali napraviti rekonstrukciju mjesta zločina. Jer oni su svi policajci istražitelji i oni znaju kako se radi rekonstrukcija svježeg mjesta zločina, ali ovo se dešavalo prije 20 i 30 godina, šta sada tu uraditi kada su tu nove zgrade. Recimo, sjećam se jednog primjera iz Mostara kada smo imali slučaj da se u međuvremenu nešto izgradilo u blizini mjesta zločina i sada sa snajperskog mjesta više ti nemaš liniju, ali onda mi nađemo u katastru kada je zgrada podignuta i onda napraviš foto, a u Photoshopu tu zgradu odrežem i napravim je transparentnom, i onda kada sudija gleda zna da kada nije bilo zgrade bilo je moguće nekoga ubiti sa tog mjesta. To je bio izuzetno interesantan posao. Onda sam sa kolegom istražiteljem dobio zadatak, kada su radili slučaj Radovana Karadžića i Ratka Mladića, da obidemo sva mjesta koja su navedena u optužnici. To je ukupno 386 mjesta, zatvora, stratišta, mjesta ubistva, sve po cijeloj BiH, i to smo radili četiri mjeseca. Došli bismo na svako mjesto sa svjedocima, uzeli GPS poziciju, ja bih napravio 360°, i onda kasnije bismo snimali to još iz zraka. Radio sam na registrovanju i mapiranju masovnih grobnica. Tu sam uzeo svoj dron i snimao dronom. Ja mogu reći da sam bio dio tima koji se bavio slučajem Galića i Mla-

dića, i obojica su dobili doživotnu, pa mogu reći da sam se ovom gradu na neki način odužio.“ Zoran je bio izuzetno cijenjen na Tribunalu. Ogledalo se to čak i u činjenici da je njegova akreditacija otvarala sva vrata. Mogao je da slika koga želi. Pa ne čudi i činjenica da su pred njegovim objektivom stajale mnoge ugledne ličnosti, poput holandske kraljice, Kofija Annana, Ban Ki-muna, Carle Del Ponte i dr. „To povjerenje se gradilo dugo, ali kada smo ga izgradili mogao sam ući u sve zone Tribunala. Tako da tehnički mogu reći da sam dokumentovao istoriju Haškog tribunala, kao što sam prije rata dokumentovao istoriju sarajevskih teatar.“

Za svoj predan dugogodišnji rad Zoran je dobio i medalju Haškog tribunala, a u njegovom albumu će zauvijek ostati fotografije, i to daleko od očiju javnosti, koje prikazuju Tribunal „iza zavjesa“ kao naprimjer zadnji radni dan u Tribunalu Carle Del Ponte ili fotografije osuđenika u sudnici, zatvor u Scheveningenu. Tu su i fotografije koje dokumentuju Srebrenicu, kao i grobnicu Tomašica, a spuštao se s alpinistima i na dno Korićanskih stijena.

„Ja sam se ljudske tuge nagledao za tri života. Izgubio sam ljepotu Bosne jer sam shvatio da što je kraj ljepši tu je gora priča“, objašnjava Lešić svoje radno iskustvo u Tribunalu.

SARAJEVO, LJUBAVI MOJA

Sarajevo je njegova ljubav, kojoj se rado vratio. „Jako sam vezan za ovaj grad. Apsolutno sam svjestan kakav je ovo grad. Ja mislim da je Sarajevo mit. Ponekad da je to gadan grad u kojem žive divni ljudi. Kada apstrahujem i odbacim ono što mi je teško, onda je Sarajevo divan grad. Moj se svijet suzio i sve što imam u tom svijetu je predivno. Ja ovdje mogu da izađem svako veče i da nešto lijepo i interesantno doživim. Ovdje kada prošetam od Grbavice do Baščaršije deset puta stanem da se s nekim ispričam, a u Hagu mogu sedam dana hodati i nikoga ne znam iako sam više od 20 godina živio tamo. Nije ovo grad koji ima brojne konzumente kulture, ali ti su ljudi istrajni u svojoj ljubavi prema kulturi. Uvijek mi kažu da nisam normalan što sam se vratio u Sarajevo. A ja znam gdje se vraćam. Kada objavim neke fotke iz Sarajeva, prijatelji me pitaju gdje sam to, a ja s ponosom kažem: U centru Evrope.“ Zoran je od srednjoškolskih dana zajedno sa svojom suprugom Mirjanom. Reklo bi se da su to rijetki primjeri ljubavi koja opstaje sve te godine, pa za kraj razgovora pitam postoji li neki recept opstojnosti. „Recept je da popustiš. Život je dvosmjerna ulica. Ti moraš dozvoliti da saobraćaj ide i u ovom i u onom pravcu. To nije jednosmjerna ulica. Oni koji na život gledaju kao na jednosmjernu ulicu zaglaviti će se. Mirjana i ja smo jako različiti i u tome je ta ljepota, jer da smo slični dojadili bismo jedno drugome.“ ■

Nije ovo grad koji ima velike konzumente kulture, ali ti su ljudi istrajni u toj ljubavi prema kulturi.

Zoran u predstavi Scapino, Kamerni teatar 55

Zoran sa suprugom Mirjanom 1974.